

J U L C

ORSZÁG

(ERŐSÍTŐ ÉRTÉKESÍTŐ)

GELLER ÖDÖN

VALIA

Előfizetés egy évre: 1200 Ft.
 Hónapról-hónapról: 100 Ft.
 Magyarországon kívül: 1500 Ft.
 Magyarországon belül: 1000 Ft.
 Az ország minden részére egyenlő áron érhető el.
 Az ország minden részére egyenlő áron érhető el.
 Az ország minden részére egyenlő áron érhető el.

A sajtótörvény értelmében két mutatványsszám előadásán előfizetést jelent.
 Hirdetések közvetlenül a kiadóhivataltól küldendő, de
 vagy bármelyik hirdető irodáig is feladhatók. A hir-
 detések díja szövetkezési díj. Hirdetési díjak: 50 lej, szövetkezési
 díj: 20 lej. Többi számközlés a hirdetések és
 egyéb közlemények. Hirdetési díjak: 50 lej, szövetkezési
 díj: 20 lej. Többi számközlés a hirdetések és
 egyéb közlemények.

Atențiune !

Expedierile sunt SCUTITE de ta-
 xele poștale conform legii dela 22
 Martie 1937 * M. O. No. 69—1937.

ARAD-I KÖZLÖNY-BEN
 ARAD-I KÖZLÖNY-RE

— csak fénypéces igazolványai rendelkezé-
 sével — pecséttel ellátott hivatalos nyilatko-
 ságot kell bemutatni a kiadóhivataltól.

1938. III. 1. — XXVII. évf. 5. sz.

Cenzurat.

Ország - Világ

(ERDÉLYI ÉLET)

GELLER ÖDÖN

politikai, társadalmi, közgazdasági és művészeti
országos riportlapja.

Az Ország-Világ uccai árusítását beszüntettük.
Lapunk kizárólag előfizetés útján kapható.

Előfizetés egy évre: vál-
latoknak, nagykereske-
dőknek és külföldre 1200,
magánosoknak 1000 lei,

Orvosi hírek: hasábon-
ként 50 lei. Gyászjelen-
tések: egész oldal 4000
lei, féloldal 2000 lei.

A sajtótörvény értelmében két mutatószám elfogadása
előfizetést jelent.

Hirdetések közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők be,
vagy bármelyik hirdető iroda útján is feladhatók. A hir-
detések díja szövegoldalon 8 lej, hirdetés oldalon 6 lej
négyzetcm.ként. Nyílttér rovatban 50 lej, szövetközi
részben 32 lei a sordij. Ünnepi számokban a hirdetések és
egyéb közlemények ára 50 százalékkal magasabb. Amely
közlemények végén szorzójel (x) van, fizetett közlemények
vagy kiadóhivatali hírek.

Ardeal-i szerkesztőség és kiadóhivatal: **ARAD,**
Bulevardul Regele Ferdinand 19. Telefon: 15-25

Szerkesztőségi órák: d. e. 8—12-ig, d. u. 4—6-ig.

Nyomda: „Phönix“, Arad, Piața Plevnei 2. Telefon 16-39.

Ardeal legfrissebb
híreit az 52 éves

ARADI KÖZLÖNY

Fizessen elő az

ARAD-I KÖZLÖNY-RE

Hirdessen az

ARAD-I KÖZLÖNY-BEN

Pénzfelvételre — pecséttel ellátott hivatalos nyugta el-
lenében; — csak fényképes igazolvánnyal rendelkező
kiadóhivatali megbizottaink vannak feljogosítva.

Tulságosan sok a szenzáció

A beteg kor embere minden örültséget elhisz és ezért születnek meg az örült mesék

A kortárs olvassa az ujságot és nem érti, hogy mi történik körülötte. Az egész világ mintha a feje tetejére akarna állni és a kortárs ebben az örjögő egyensúlyozási gyakorlatban elveszi minden biztonságérzését. Nem tudja, hogy mire támaszkodjék, mibe kapaszkodjék, nem tudja, hogy merre nézzen és nem tudja, hogy honnan várjon valami jót. Nincs jó sehol és ami jó, arról nem meri elhinni, hogy valóban jó lehetne. Akárhonnan kap valamit, akár jobbról, akár balról kínálnak szegény megzavarodott, minden belső biztonságérzést elveszített kortársnak valamit, attól fél, hogy ebből megint baj lesz.

Azt mondják, hogy a szovjet a kapitalizmus felé fejlődik vissza és a kortárs már előre fél, hogy milyen szörnyűség lesz ez a szovjet-kapitalizmus.

Azt mondják, hogy a horogkeresztesség megcsinálja a teljes emberi egyenlőséget és a kortárs riadozva kapkodja a fejét, mert attól tart, hogy ez az emberi egyenlőség valahogyan újra pofonvágja. Azt mondják, hogy a nagy demokráciák, a nyugati ősdemokráciák kereszteshadjáratot kezdenek minden diktatórikus gondolat ellen és szegény kortárs már nem mer ezekben a nyugati demokráciákban sem bízni, mert úgy látja, hogy

a demokráciákat is kikezdte a különböző izmusok veszedelmes mérge.

Erről a kikezdestről, erről a mindenütt jelentkező bomlásról lesz itt szó. Csak tünetek, apróságok, az ujságok betürengtetegében eltűnő kis hírek. A nagy szenzációk, a nagy meglepetések már nem tudják megrázni a mai embert. Tulságosan sok a szenzáció és minden nap hoz valami keserves meglepetést. Ezeket a szenzációkat megszoktuk.

Már egészen természetesnek tartjuk, hogy abban a korban, amely állítólag a békének a korszaka, mindig van valahol valami háboru.

Egészen természetesnek tartjuk azt is, hogy hol itt, hol ott csap fel az elégedetlenkedésnek a lángja. A kortárs úgy képzei, hogy a kazán már tulfeszült és valahol ki kell robbanni ennek a tulfeszültségnek. A kortárs égő házak között puskaporos hordón ül és már beletörődött abba, hogy ez a puskaporos hordó egyszer fel fog robbanni. Ez a magyarázata annak az idegességnek, amely nemcsak a világ nagy dolgaiban jelentkezik, hanem előnti a magánéletet is.

Nem lehet elválasztani a kisémbert életét a nagy világ dolgaitól.

Hiába minden bujkálás, a nagy világ dolgai, még a nagyon távoli események is belenyulnak a kisember életébe és ha nem is borítják fel egyszerre, állandóan valami remegés, valami földrengést jelző mozgás van a kis életben és ez az örök mozgás idegesíti a szegény kortárs-emberkét. Ezért rosszkedvu, ezért türelmetlen, ezért elégedetlen, ezért veszekszik, ezért nem tud örülni az apró örömöknek, amelyekkel mégis csak megajándékozta néha a napok forgása. Ezért van az, hogy a kortárs gyanakvással olvassa az ujságokat. Mindig azt keresi, hogy hol van valami kellemetlen. A kortárs beteg és mint a beteg ember mindig azt vizsgálhatja, hogy mennyire haladt előre a betegsége. Fáj a feje, nem azért fáj, mert huzatot kapott, hanem azért, mert most már itt a vég, nehezebben megy fel a lépcsőn, holnap már ki fogják teríteni, szórakozott kicsit, már megszűnt az agynak ellenőrző munkája.

A beteg ember mindent sötét színben lát és a beteg kor embere a legártatlanabb, a legkisebb dologban is már a végső összeomlás előjeleit látja.

Ez a tulzás, ez a beteg kortársnak beteg félelme, de tulzások nélkül is van itt sok gyanus dolog. Van itt sok olyan apró jel, amely azt bizonyítja, hogy nagyon rosszul megy minden ebben a felfordult és irányat veszített világban.

Sehol sem áll jól a demokrácia szénája. Még Amerikában sem, amely pedig olyan nagyon büszke a demokráciájára és amely a horogkeresztes Németországot olyan sokszor, olyan tündetően elítéli el fogultságaiért és gyűlölködése miatt. Az igazi demokráciában nem lehetne mr. Black szenátor és nem lehetne a legfelsőbb bíróságnak bírója. Az igazi demokráciában elég volna az a teleplezés, hogy a főbíró tagja egy olyan szervezetnek, amely sok-sok gyilkosságot követett el és amelynek kapcsolatai az alvilággal eléggé nyilvánvalóak, hogy Black szenátor ur eltűnjék a színpadról. De Black szenátor urnak semmi baja. A füle botját sem mozgatja, nem is válaszol a támadásokra. Zsebében a kinevezés, megmarad a legfelsőbb bíróság tagjának és ami a nagyobb baj, Rooseveltnél nagyobbakat hallgat a teleplezésről.

A kortárs nézi ezt a bolond komédiát és nem érti. Rooseveltnél csak demokráta, Rooseveltnél csak nem rokonszenvezik a Ku-Klux-Klannal és a kortárs ludböröző háttal gondol arra, hogy hány ilyen titkos Ku-Klux-Klan és hány ilyen Black szenátor van azokban a híres nyugati demokráciákban.

Mert az angol demokráciával is baj van. A politikai demokrácia még nem minden. A gazdasági demokrácia volt az angol ideál, az egyénnek teljes szabadsága, az a szabadság, amely az élet minden vonatkozásában, tehát az élet legfontosabb vonatkozásaiban, a gazdasági életben is érvé-

nyesül. Ez volt a nagy harc a szabadkereskedelemért, amelyért a legjobb angolok küzdöttek. Ez a harc már rég eldőlt és ebben a harcban elbukott a demokrácia, elbukott a szabadság gondolata.

Angliában most furcsa jubileumot ünnek. Most volt harminc esztendeje, hogy élesbe lépett az a törvény, amely az angol korona minden országában, tehát a földkerekségnek elég nagy területén kötelezővé tette a német áruk külön megjelölését.

Harminc esztendő óta csak úgy szabad angol területen német árut forgalomba hozni, ha azon rajta van a hires jelzés: „Made in Germany“.

Az angol lapok keserű szájjal állapítják meg, hogy ez a Made in Germany, ez a fegyver, amellyel le akarták törni a német ipart, csak a németeknek használt. A Made in Germany arra kényszerítette a német ipart, hogy mindig jobbat produkáljon és az angol ujságok elég tisztességes önbeismeréssel megírják azt is, hogy

a Made in Germany, amivel ki akarták szorítani a brit világháborúval, a német árut, valósággal reklám volt a német árunak.

Az emberek szivesebben vették azt, amin rajta volt ez a diszkvalifikáló jelzés, mert olcsó volt és jó volt. Talán nem jobb, mint az angol áru, de olcsóbb és ez elég volt ahhoz, hogy az angol áru vereséget szenvedjen a Made in Germany ellen való harcban. Ezt mind megírják az angol ujságok, csak arról nem írják, hogy a Made in Germany egyik oka volt a világháborúnak. A német nadrággomb, a német dugóhuzó, a német szövet, a német gép, a német szerszám, amit Indiában, Ausztráliában, Kanadában vásároltak, állandóan idegesítette az angol közvéleményt. Az angolok belementek a világháború kockázatába és nem beszéltek arról, hogy elsősorban a német nadrággomb ellen harcolnak. Szabadságról, a népek jogairól, a demokráciáról beszéltek. A nadrággombról pedig nagyokat hallgattak. A kortárs, amikor olvassa a Made in Germany furcsa jubileumát, valahogyan keservesen és fanyaran gondol arra, hogy már megint szabadságról, demokráciáról, a népek jogairól és a népek testvériségéről beszélnek és ebből a sok beszédből valahol valami háború lesz és a kortárs gyanakodva nézi ezt a sok beszédet, mert arra gondol, hogy a dolgok háttérében valami nadrággomb lapul meg és az egész lárma ezért a nadrággombért van.

A kortárs furcsán van ezekkel a dolgokkal. Mindig gyanakszik, mert az események megtanították arra, hogy ok van a gyanakvásra. A titkos mozgató erőkről, a nagy gazdasági érdekekről, a különböző nagy hasznokról és hasonlíthatóságokról semmi szó sincs, ellenben meséket találnak fel a kortársnak. Nem lehet azt mondani, hogy vala-

mi szép meséket, mert például az a mese, hogy a spanyol vörösök levágták a fehér tuszokat és husukat kimérték, igazán nem mondható valami szép, vagy gusztusos mesének és a kortárs elgondolkozik ezen a mesén. Ilyen meséket miért találnak ki? Ilyen meséket miért terjesztenek? Miért üvöltik vastagbetűs címek, hogy Spanyolországban már emberhussal etetik a vörösök a lakosságot. Miért? Mi értelme van az egésznek? Van, aki ezt a bolondságot elhiszi? Hát van. Épen ez a nagy baj, hogy

vannak, akik minden örültséget elhisznek és ezért születnek meg az örült mesék.

Az a jobboldal, amely felhasznál minden eszközt a baloldal ellen, arra számít, hogy a tömegekben akadnak elegenden, akik elhiszik azt is, hogy emberhussal élnek a spanyol vörösök. Ez egyrészt azt bizonyítja, hogy a jobboldal nem válogat tulságosan az eszközökben, másrészt és ez nagyon szomorú, azt bizonyítja, hogy a jobboldali tömegekben is vannak olyan rétegek, amelyek elhisznek minden örültséget és minden gonoszságot. Azt mondtuk, hogy a jobboldali tömegekben is vannak ilyen rétegek, mert a keserves igazság az, hogy a baloldal éppígy dolgozik.

A baloldal se válogat és nem lehet tudni, hogy melyik tanulta el a másiktól a komisz, hazug, vadító mesét, a jobboldal, vagy a baloldal.

Ilyen emberhus-meséket kitalált már a szovjet sajtó is. Legfeljebb nem emberhusról volt szó, hanem valami más örültségről és egészen bizonyos, hogy annak is hittek.

A kortárs, szegény eltévedt emberke, látja mindezt, a bőrén érzi mindezt és nem tud védekezni. Tehetetlen, még a hazugságokkal szemben is tehetetlen, mert a végén azt gondolja, hátha mégis van valami igaz bennük. Ha nem is emberhus, valami más szörnyűség, mert hiszen ha nem volna, akkor még se mondanák és a kortárs, szegény tehetetlen emberke, nem is veszi észre, hogy ezzel a hátha mégissel segít a világot tovább felborítani, segít a világot tovább fejtetőre állítani.

HIRLAP

a legelterjedtebb magyar
kisebbségpolitikai napilap

A R A D

Str. Meşianu 1. — Telefon 97.

Magyar elterjedtségénél fogva a legeredményesebb hirdetési organum.

— Semmi kifogásunk sincs az ellen, ha lap tarsamk at-
veszik eredeti cikkeinket, de csakis lapunk vagy cikkiróink
megnevezésével.

Istenek reneszánsza

Az új vallási törekvések programszerűen elvetik a kereszténység tanításait.

(Beküldött kézirat.)

(Timisoara.) Mindig lehet valami újat tanulni. Most például a német birodalom vallásügyi minisztere programszerűen magyarázza, hogy mit tekint a nemzeti szocializmus vallásnak. Előbb Fuldában, a német katolicizmus fellegvárában szőtt a vallásügyi miniszter, most pedig a német protestantizmus egyik centrumában, Westfáliában magyarázta, hogy a kereszténység tulajdonképpen az ébredő germánok szemében válasz volt világnézeti kérdésekre. A naiv germánok megelégedtek az idegen köntösbe bujtatott válasszal, de amikor saját elhatározó képességük a kereszténység vallási és világnézeti felhasználását követelte tőlük, a germán értelem megoldásokat keresett, amelyek a természettudományi kutatás évszázados munkájában nyilatkoztak meg.

Ezután Kantnak filozófiai tanítását fejtegette, amely szerint a lelkiismeret a vallásnak egyedüli forrása. Ez meg mind csak a bevezetés volt. Ezután következett a lényeg, mert

a vallásügyi miniszter felvetette azt a kérdést, hogy tulajdonképpen mi is a vallás.

Úgyes szónok azért kérdez valamit, hogy feleljen utána. Kerről miniszter szóról szóra így felelt arra a kérdésre, hogy mi a vallás: „A vallás az, ha tudjuk, hogy mit teszünk. A világnézet és a vallás megegyezik abban, hogy minden emberi kísérletezésnek célja, tisztázza azt a kérdést, hogy miként kell helyesen cselekedni.“ Ezt meg lehet érteni és ennek a válasznak összefüggései Kant filozófiai tételével világosak. Ebben a válaszban van becsületes erkölcs és el tudunk képzelni olyan vallásos embert, aki a lelki megnyugvást megtalálja abban a tudatban, hogy a helyes cselekvésre törekszik. A német vallásügyi miniszter azonban ilyen homályos és bizonytalan lelki problémákkal még sem foglalkozhat. Elsősorban politikus és csak másodsorban filozófus és legfeljebb harmadsorban a vallásnak minisztere. Éppen ezért a német vallásügyi miniszter az elméleti megállapítás után megadta a praktikus magyarázatot is. Megkérdezte újra, hogy mi az helyesen cselekedni és rögtön válaszolt.

A helyes cselekvésnek, tehát a vallásnak alapja és lényege a német nép egységére törekedni.

Ezzel „az értelem fegyvereivel“, így mondta a német vallásügyi miniszter, megadta a választ arra a kérdésre, hogy mi is a vallás.

Kerről német vallásügyi miniszter az anyakönyvi adatok

szerint keresztény és keresztény a saját bevallása szerint is. Épen ezért beszédében az volt a végső kicsengés

„legyetek a cselekedet pozitív keresztényei“.

A pozitív keresztényekről mindenesetre igen érdekes elképzelései vannak a német vallásügyi miniszternek és valószínű, hogy a teológusok alaposan revízió alá vehetik eddigi gondolkodásukat a pozitív kereszténységről, ha végigtanulmányozzák a német vallásügyi miniszter tanításait. Ez a tanítás ugyanis abból indul ki, hogy

a nemzeti szocialista fajelmélet a pozitív kereszténységnek az alapja és épen ezért Németországban minden olyan vallási meggyőződésnek, felekezetnek, amelynek tanításai nem ellenkeznek a német faj erkölcsi érzéseivel és amelyek tiszteletben tartják a vér kapcsolatainak tanításait, meg kell adni minden szabadságot,

„hogy a német nép vágyakozása a vallási szabadság után beteljesedjék, igazolódjék és győzelemig jusson“.

Ez az utolsó passzus, ez a harsogón programot adó mondat csak akkor egészen világos, ha tudjuk, hogy Németországban új felekezetek, vallási társulatok alakulnak a vér és faj mitozsának alapján és

ezek az új vallási törekvések programszerűen elvetik a kereszténység tanításait.

Mathilde Ludendorff az egyik vallásalapító, de rajta kívül még legalább huszan igyekeznek új vallási formulákat adni, elsősorban a német népnek, de azután az egész világnak. Rosenberg, aki a legképzettebb és a legőszintébb az új reformátorok között, mondja meg a legpregnansabban, hogy tulajdonképpen miről van szó. Rosenberg egész világosan levezeti azt a tételt, hogy mert a zsidóság adta az egyistenhitet és mert Krisztus Dávid törzséből származott, ezeket a tanításokat nem lehet tovább a német népnek elviselni. Jahve idegen isten, nincs semmi kapcsolata a germán szellemmel és akarata, határozata, ígérete nem lehet kötelező a germán lélekre. Ebben a bolondságban legalább van logika. Egészen világos a Rosenberg féle okfejtés. A germán-ságnak az Istene is csak germán lehet, mert az Isten az erkölcs, az Isten a lelki megnyugvás, az Isten a belső béke és a germán erkölcs, a germán belső megnyugvás nem születethetik meg vérenek idegen erkölcsi tanításaiból. Már pedig arról vitatkozni sem lehet, hogy a germán vér és a zsidó vér két különböző folyadék. Az egyik is piros, a másik is piros, de nem a szín teszi, hanem az ősöknek a lelke és a germán lélek, a vérben öröklődik évezredről évezredre és most jutott el a nagy reneszánszig, amely a germán léleknek tökéletes szaabdságát fogja meghozni, mert megmenti az idegen tanítások béklyóitól. Körülbelül ezeket mondja el nagyon érdekes és rég indexre tett könyvében Rosenberg Alfréd, az új vallásnak első evangélistája.

Ha könnyedén akarjuk venni a dolgot, akkor azt mond-

hatjuk, ehhez azután igazán senkinek semmi köze nincs.

A németeknek joguk van ahhoz, hogy olyan Istent csinaljanak maguknak, amilyen nekik tetszik és ha nekik Odhin tetszik, vagy a kalapácsos Thor, esetleg a boldog ifju Baldur, vagy Freya, a hatalmas istennő — válogathatnak, a germán Olimpos eléggé népes — ez igazán legbensőbb magánügyük és ebbe beleszólni már majdnem illetlenség.

Csak hogy nem egészen ilyen egyszerű ez a dolog. A germán lázadás az Isten, a régi Isten ellen, talán veszedelmesebb, mint a kommunisták vad hadakozása az istengondolat ellen. A bolsevisták az istenség gondolatát egyszerűen burzsuj kitalálásnak minősítik, amely csupán arra való, hogy könnyebbé tegye a kizsákmányoló helyzetét a kizsákmányoltakkal szemben, mert a szenvedőket azzal lehet vigasztalni, hogy a szegényeké a mennyeknek országa.

A bolsevisták harca az Isten ellen, az abszolút negáció és az isteni vigasztalás gondolata helyett semmit sem adnak.

Az emberi léleknek pedig szüksége van az isteni vigasztalásra és az emberi lélek nem nyugodhat bele abba a bolsevista tanításba, amely a nagy ürességgel akarja pótolni az isteneszmét. Az istentelenek mozgalma hiába alakítja át táncteremmé és istállóvá a templomokat, hiába pusztítja el a misekönyveket és a zsidó thora tekerceit, az emberek, keresztények és zsidók nem tudnak megenni Isten nélkül és templom nélkül is tudnak Istenhez imádkozni. Uj Nagyon el lehet hinni, amit egyik-másik Oroszországot járt európai ír, hogy

Oroszországban ma a nép talán vallásosabb és istenhívőbb, mint volt husz évvel ezelőtt.

Egészen el akarták venni Istenét és rémült kétségbeeséssel kapaszkodik most a végső reménységbe, az istengondolatba.

Sokkal veszedelmesebb a germán vallásmozgalom, mert az nem az isteni eszmét, hanem pótolni akarja és a régi Isten trónusára a még régibb, saját külön germán isteneket akarja ültetni.

Ez sem olyan nagyon könnyü próbálkozás, de meg vannak a lehetőségek, hogy a nemzeti hiuság, a túlfokozott önérzet, és a mesterségesen nagyra nevelt gyűlölet mindennel szemben, ami vérszerint idegen, eltávolítja a tömegeket a régi istenképzeltől. Uj szertartásokkal a régi mitoszok feltámasztásával, a népi hiuság tudatos legyezgetésével, próbálják ezt az uj kimondottan nemzeti vallást uralkodóvá tenni.

Julianus Apostata óta ez az első kísérlet a kereszténység megdöntésére.

Julianus, az alig legyőzött pogányságot a görög, római istenek tiszteletét akarta ujra feltámasztani és arra számított, hogy a régi római államvallást épen azért lehet uj életre keltetni, mert az emberekben még él a régi istenek emléke. Ju-

lianus tragikus kísérlete azért fulladt keserves kudarcba, mert tulságosan erősen érezte a nép, hogy a régi istenek minden erkölcsanitása csak emberi gyengeség, emberi elképzelés és emberi mesemondás. A kereszténységnek győzni kellett Julianus Apostata lázadásával szemben, mert a lázadó gyenge fegyverekkel akart küzdeni az igazság ellen és mert a lázadó naiv idealista volt.

Az új lázadók nem naivak és nem idealisták és a kor, amelyben új rohamra indult a tagadás, az elfásultságnak és közönyösségnek kora.

Ebben az elfásultságban és ebben a közönyösségben elmosódott sok minden, ami az első lázadás idejében még élő védekezés volt.

Julianus Apostata valahogyan személyes ellenségnek érezte az idegen istent, akit keletről hoztak és akit nem lehetett beilleszteni a római államrendbe. A császár teljes hatalmával szemben állott az Istennek mindenek felett álló hatalma és Julianus Apostata a szent római államérdek parancsára akarta visszahozni a régi isteneket, akiket az állami akarat végrehajtó szerveiként lehetett felhasználni. Ezt ösztönösen érezte a nép és az állami zsarnokság ellen az isteni akaratban levő szabadság felé fordult. Ma a tömeg, amely sokban rosszabb, mint a szétomló római világ csöcseléke, kimerült, elfáradt és sok lelki értéket elragadott tőle az a több, mint száz esztendő munka, amellyel a vallás, az istengondolat varázsát igyekeztek teoretikusok lerombolni.

Nincs már olyan személyes összefüggése az egyes embernek az istengondolattal, mint volt ezer esztendővel ezelőtt

és a tömeg nagyon hajlamos arra, hogy új jelszavak után szaladjon, még akkor is, ha ezek az új jelszavak elveszik tőle az igazi istengondolatot. Mindezekhez járul a mai időknek legveszedelmesebb izgatószerre, a túlzó nacionalizmus gondolata. Valami egészen különös propagáló ereje van annak a szónak, hogy „nemzeti vallás”. A nemzeti vallás gondolata még jobban növeli a nemzeti hűségöt és az orosz istentelenek mozgalmának éppen az a gyengéje, hogy teljesen elhanyagolja az orosz nacionalizmust és nem is próbálkozik egy külön orosz istennel. A germán vallásalapítók agitációjának ereje éppen ez a nacionalista istenkeresés, amely a túlzó nacionalizmust még azzal is dicsőségesebbé akarja tenni, hogy a németnek külön német istene legyen. De nemcsak a németnek, hanem mindenkinek,

minden népnek legyen egy külön istene, minden népnek legyen egy külön vallása és minden népnek legyen egy külön erkölcsé.

Német tudós irt először a nyugat kulturájának pusztulásáról. Sehogy sem tudunk abba a gondolatba beletörödni, hogy elpusztulhatna a nyugati kultúra, de ha elpusztulhat, akkor a pusztulásnak az útja, az új istentelenségnek útja és az új Julianus Apostatáknak a diadala lesz.

Acadvaos közigazgatási vezéekara

A PREFEKTUS

Alig két hete, hogy a kormány prefektusnak delegálta Dobriceanu Mihai ezredest. Két hete áll ez a kitünő férfiú azon az exponált helyen, ahová a kormány bizalma állította. Alig kezdte meg működését, máris rokonszenvvel vették körül személyét, mert megismerték benne a biztos fellépésü katonát, a megértő, igazságos és jóindulatu főtisztviselöt, aki azzal vette át fontos hivatalát, hogy megteremtse a lelkek harmóniáját és nem ismerve különbséget polgár és polgár között az egész köz javára működjek.

Dobriceanu Mihai ezredes-prefektus megérdemli a közönség előlegezett bizalmát. Meghallgatja a legegyszerűbb emberek panaszait is, ügyes-bajos dolgaikat és nemcsak igéretet tesz jogos bajok és sérelmek orvoslására, hanem az illetékes fórumoknál el is követ mindent, hogy a jogos igények kielégítést nyerjenek.

Az új prefektus mindössze rövid ideje tartózkodik Aradon, de már hozzánk számít, a szivünkhöz nött, aradi polgár lett. Ismeri már a város közönségének óhajait és sok megértéssel viseltetik azok iránt. A város és a megye lakossága Dobriceanu Mihai ezredes-prefektusban azt a vezető tisztviselöt ismerte meg, akinek kezeiben biztos helyen van a város és a megye irányítása.

A város érdekében dolgozni, annak fejlődését előmozdítani, a gazdasági életet intenzivebbé tenni és főként a rendet és nyugalmat helyreállítani, — ez Dobriceanu Mihai ezredes-prefektus hitvallása. Bámulatraméltó energiával, nagy szeretettel és kitartással dolgozik ennek a programnak az érdekében.

A POLGÁRMESTER

Alig van ember ebben a városban, aki ne ismerné Orezeanu Romulus törvényszéki főelnököt, akit a kormány bizalma Arad élére állított.

Nincs az a polgár, aki előtt zárva maradna az új főpolgármester hivatalának ajtaja. Akár magyar, akár román, gazdag vagy szegény akar beszélni Orezeanu Romulusszal, színe elé jut és meghallgatásra talál. Az új főpolgármesterre nagy feladatok várnak és a polgárság sokat remél tőle. Munkaerejének és munkakedvének teljén van, fiatalos lelkesedéssel dolgozik kora reggeltől kezdve hivatalában s felelősségteljes, fontos teendői mellett mindennap egy egész seereg ember panaszát hallgatja meg s ha lehet, orvosolja azokat. Nemesen fogja fel pozíciójának kötelességeit s az a közvetlenség, szívélyes szolgálatkészség s önzetlen jóakarát,

amellyel intézi a hozzáforduló polgárok ezerféle ügyét, népszerűséget és nagybecsülést biztosított számára. A város tisztviselőkara ragaszkodó szeretettel és megkülönböztetett tisztelettel viseltetik Orezeanu Romulus iránt, aki bizonyára az ő sorsukon is igyekszik majd segíteni.

Orezeanu Romulus főelnök főpolgármesteri tevékenysége mellett intenzív társadalmi munkásságot is vállalt magára. Majdnem valamennyi kulturális és szociális egyesületnek vezetőségi tagja és ezeket a megtiszteltető pozíciókat nem pusztán címeknek tekinti, hanem részt kér magának a munkából is.

A RENDŐRKVESZTOR

Mindössze néhány napja van Aradon Murgau Liviu rendkvesztor. Még alig ismerjük működését, de annyi bizonyos, hogy a legnehezebb időkben vette át nagy körültekintést igénylő hivatalát. Déváról került ide s amit ottani működéséről hallottunk, az már maga is garancia arra, hogy az új rendőrkvesztor igazságosan és páratlanul fogja vezetni a város rendészetét. Murgau Liviu előzékeny, megértő, példás és mégis erélyes főtisztviselő.

Attól a perctől fogva, hogy Aradváros rendőrségének vezetését átvette, egy hajszállnyira sem tért el kitűzött programjától, mely néhány szóba összefoglalva ez volna: fejleszteni a rendőrség nivóját és fentartani a diszciplint. Hogy ezeknek a szavaknak tartalom is adassék, nagy energiával, melléktekintetek teljes negligálásával kellett hozzálátni a derekas munkához.

Ezt tette Murgau Liviu rendőrkvesztor.

Többször megirtuk, hogy egy temetési egyesület hangos reklámmal hirdeti, hogy mindenféle orvosi vizsgálat mellőzésével hajlandó bárki életét is bebiztosítani.

Megrökönyödvé nézzük ezeket a hirdetéseket. Hogyan? Orvosi vizsgálat nélkül? Hiszen ezelőtt nem is egy, hanem több szigorú orvosi vizsgálat és vélemény kellett ahhoz, hogy valamely biztosító társaság szóba álljon egy biztosítási kötvény erejéig.

És most egyszerre nem fontos az orvosi vizsgálat, jöhet bárki, legyen az a tabetikus haldokló, utolsó óráit élő aggastyán, csak fizesse be az illetéket.

Szinte messziről ordít ki ebből a reklámból, hogy ne törődj azzal, hogy kap-e valamit halálad után a hozzátartozód, fő az, hogy bleheld le a dohányt. A többi mellékes.

Igazán nem csoda, hogy a közönség bizalma megrendül a biztosító társaságok iránt. Amely intézet ilyen kétségbeesett eszközökhöz nyul, annál semmi pénzért sem biztosítja senki azt a nyavalyás kis életét.

Miron Christeával a hegyek között. . .

Ökölnyi betűkkel ordít szembe velem az ujságok első oldaláról Románia patriárkájának a neve. Ökölnyi betűkkel, négy, öt és hat hasábra szedve. Már megjelentek mindenfelé a fotografiái is. Miron Christea, a görögkeleti egyház legfőbb papja Romániában, a maga nevével szignálja azt a kormányt, amely rendet és biztonságot kíván teremteni.

És most, hogy reggel, délben és este minden ujságban csak ezt a nevet olvasom vezércikkek helyén abban a soknyelvű ujságban, amely az asztalomra és esténként ágyam mellett az éjjeliszekrényem kihuzott fiókjára kerül: eszembe jutnak ama felejthetetlenül szép órák, amelyeket Románia új miniszterelnökének és Románia régi főpapjának társaságában szerencsém volt néhány esztendővel ezelőtt eltölteni.

*

Vas Gereben és Eötvös Károly irtak olyan zengzetesen szép magyar nyelven, ahogyan Miron Christea ajkáról felcsendültek mondatai.

Talán csak Ardealban beszélnek ezzel a magyarsággal az emberek. Ez a magyar nyelv: a régi táblabírak' nyelve. S ezt öeminenciaja is a pátriájában tanulta meg:

Székelyországban, Maroshévízen, ahol született.

*

Nyár volt. Augusztus.

A nagyszalóki csucson friss hó esett az éjjel és a sziklák szikrázva verték vissza a napsugarakat.

Poprádról délután érkezett meg Miron Christea Otátrafüredre és csodálatosan, abban a lakosztályban kapott szállást, amely mellett Wlassics Gyula báró lakott. Jobboldalon, a Grand Hotel első emeletén volt az én szobám és balkonjaink egymás mellé kerültek. Magam is koránkelő ember vagyok, de amikor kiléptem reggelenkint a balkonom ajtaján, hogy végigszántsam szemeimmel a poprádi fennsík ködbevező panorámáját, Miron Christea már végzett a reggelijével és meghitt barátait, a sárgacsőrű rigókat traktálta császárzsemlyével. Élmény volt számomra minden reggelen megfigyelhetni: mekkora szeretettel készíti el a zsemzemorzsát és szórja ki a balkonja széles peremére. A madarak nem féltek tőle, „stammgasztjai“ voltak már és az volt az érzésem mindennap, hogy etetés közben beszélget velük . . .

A mókusokat etette a Tarajka felé vezető uton, amikor másodszer találkoztam vele és emlékszem jól, mosolyogva magyarázta nekem:

— Különösen okos, előrelátóan bölcs teremtése Istennek a mókus. Az emberek tanulhatnának tőle. Nézzé ezt a rótszörű, bohó polgárát az erdőknek: napok óta figyelem. Délelőttönkint összeszed mindent, amivel megajándékozunk. Diót, amerikai mogyorót, kiflimaradékot. Felviszi magával a fára, úgy tesz, mintha megenné. Pedig, — ha elmegyünk, leugrik, aztán valahol elássa. Összegyűjti. És délutánonkint, a megéhezik, felkeresi a rejtekét, kikaparja újra a bőség óráiban eldugott falatokat és vidáman lakmározik . . .

Szép szál ember. Fehér szakálla a biblia patriarkáira emlékeztet. Klasszikus piktoroknak így kellett volna megfesteniök Noét és Abrahámot.

Élni akarunk !

Jó szeme van annak a kiváló politikusnak, aki a napokban a következőket mondta iparosainknak:

„A legarravalóbb üzleti szellemnek legszorosabb összpontosítása szükséges, hogy megszervezze azt a pénzügyi rendszert, amely az ország gazdasági életét egészséges alapokra helyez“.

Csak a lángész lát ily tiszta vonalakban s csak a lángésszel párosult jó szív képes odadobogni azt a figyelmeztetést, hogy

„ez a legkomolyabb probléma, amellyel az önök országa szembetalálja magát a jelen pillanatban“.

Nem úgy hangzanak-e ezek a szavak, mintha a Sors harangja kongatná felénk? A legkomolyabb probléma. Más szóval, mindegyiknél előbbrevaló, ezzel kell legelsősorban foglalkozni, ezt kell legelőször megoldani!

Erről a nagyszerű politikusról fel lehet tenni, hogy ért az ország sorsához. Fel lehet róla azt is tenni, hogy szeret bennünket s hogy csak javunkat akarja. Ha tehát a tollára vette a legkomolyabb szót, ez annyi, mintha z orvos azt mondaná a beteg családjának — az állapot a válságos. Megértik-e, végre valahára, mi forog kockán? Nem aktákról, nem új hivatalok berendezéséről s nem egymás befekettítéséről van szó; a „legkomolyabb problémát“ kell elővenni.

Egészségesek akarunk lenni, élni akarunk s vissza akarjuk nyerni a csontunkból kiszivott velőt.

Aki a pillanat fontosságát képtelen megérteni, vagy aki alkalmatlan a probléma megoldására, menjen el az utból.

Személy, hivatal s egyéni hiuság nem számít, amikor életről vagy halálról van szó. Már pedig ki kételkedik abban, hogy a kocka csak az életre fordulhat. Nincs senki itt, aki ne tudná, hogy a mostani válságot le fogjuk gyűrni, de ezt az időt minél előbb el akarjuk érní!

Acad az igazi Citta Macta

Arad valamikor arról volt híres, hogy polgárai a józan szoliditás mintaképei voltak és hogy a régi Magyarország vidéki városai közül minden téren való kezdeményezéssel elsőnek tört az igazi nyugodt városiasság felé. E város polgárai csak addig nyujtózkodtak, amíg a takarójuk ért. Itt nem vezettek a puffra élő hazardörök, itt a komoly közvélemény nem engedte szóhoz jutni a nagyképű fantasztákat, itt nem gründoltak nyakra-főre, de nem is volt üzleti bukkás emberemlékezet óta, sőt fizetéseképtelenség sem.

**Itt a szoliditás uralkodott és mégis egymásután valósi-
tottuk meg azokat a városfejlesztési törekvéseket, ame-
lyek fölött más városokban évekig elmékedtek.**

és ma?

Nos Arad közéletét ma sem érheti vád azért, mintha nagyon könnyű fajsúlyúvá változott volna. Sőt ellenkezőleg! A szoliditás és megfontoltság hovatovább teljes tespedéssé változott,

**a kezdeményezés és a köz iránti érdeklődés pedig tel-
jesen kiveszett az emberekből.**

Ezt az utóbbi jelenséget még csak meg lehet magyarázni. Az autonómia megvonásának természetes következménye a közügyek iránti érdeklődés megcsappanása. De hogyan is érdekelne ez valakit, mikor az adók kivetése azok hováfordítására és ellenőrzésére senkinek sincs befolyása. Mikor nincs fórum, ahol a város polgársága dolgozhatna a maga városa előbbvitale érdekében.

A közügyek iránt való elhidegülés érthető és természetes, de teljességgel érthetetlen az a teljes fásultság, amely e város egész közéletét jellemzi.

Itt már multni sem mernek az emberek.

S ha azelőtt csak az mulatott, akinek volt miből, ma már az sem mulat, mert attól fél, hogy tönkremegy. Arról nem beszélek, hogy az új gazdagok vagyonoknak mesés tömegeit halmozták össze, de azért évek óta nem volt egy valamire való jótékony alapítvány. Az azonban megjegyzésre érdemes jelenség, hogy

**deficittel végződnek a bálók, érdeklődés hiányában
elmaradnak a hangversenyek, üresek a mozik és meg-
bukik a színház.**

Mert ne higgye senki, hogy a színház talán azért bukda-csol, mert a közönség az igazgatót nem szereti. Azért megy rosszul a színház, mert a közönség nem szán magának semmi élvezetet, hanem itt mindenki hamun ül ölbetett kezekkel és jajgatja:

Végünk van, tönkre kell mennünk!

Az esett emberek jellemző paszivitása ül rá erre a városra. Mert a jelen körülmények más városban sem rózsásabbak és másutt mégsem esnek kétségbe az emberek.

Másutt próbálkoznak, kísérleteznek az emberek egyénenként és kollektíve, igyekeznek beilleszkedni az új gazdasági viszonyokba és kollektív lépéssel igyekeznek arra hatást gyakorolni. Arad egy szkeptikus kézlegyintéssel intézi el még azt is, ha más városokból szólitják fel valamely kollektív mozgalomhoz való csatlakozásra.

Aradon mindenki vár. A jószerencsére. Arad a szerencse váróterme, amelyben az emberek a szerencse vonatára várnak. A szerencsevonatba mindenki beszállna, de mivel ez nincs úgy megjelölve, mint más vonatok, még az is sopánkodik, aki véletlenül jegyet váltott rá.

Ez a város az álmos emberek városa.

A siratók városa, ahol az álmos emberek befekszenek a fatalizmus kaporsójába és megsiratják önmagukat. „Pedig kár volt értem” — mondják könnyes szemmel és szidják a végzetet.

Ez a város az igazi Citta Morta, a Holt Város, százszor inkább, mint Genua. Genuát azért nevezték el holt városnak, mert egy szép napon otthagyta a tenger, kikötője, amely életet adott a városnak, szárazföldre vált és teljesen kihalt benne a forrongó élet, amelyet a világ minden részéről közlekedő hajók kölcsönöztek neki. De a holt város mégis tovább élt és virágzott. És virágzik ma is. Mert polgárai élni akartak és meg is volt az életerejük. Aradnak nem vészett el a kikötője, mert nem is volt soha. Legfeljebb elhelyező piacának egy része. Ellenben kipusztult az emberekől az élet energia, ami sokkalta nagyobb baj!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A nézőtér a színigazgató reflektorfényében

Egy betegség sem olyan ragadós, mint a szabadjegy kérés. Boldog-boldogtalannak leghőbb vágya az, hogy ő ingyen járhasson színházba, moziba. Érdekes, hogy ez a sport éppen a felsőbb körökben örvend népszerűségnek, ahol egyébként minden lelkifurdalás nélkül ezreket költenek egyébb passziókra.

A háboru előtti években senkinek sem jutott volna az eszébe, hogy színházjegyért kunyoráljon, hanem ha színházba akart menni, megváltotta a jegyét.

Ha annakidején harmincszor ment egy darab, többet keresett a direktor és a szerző is, mint mostan száz előadáson.

A közönség hozzászókkott ahhoz, hogy a pénztári árból, valamely unokabarátja révén, mérsékelt áron, vagy pláne ingyen kapja a jegyét, s ez már oly méreteket öltött, hogy

manapság csak autsiderek, idegenek fizetik a teljes árat.

Ez az állapot tarthatatlan. Demoralizálja úgy a színházat, mint a közönséget.

No meg aztán a szabadjegyesek a legkellemetlenebb színházlátogatók. Ezeknek semmi sem tetszik, tüntetőleg ásitanak, szigorú pillantásokkal végig mérik a tapsolókat és lehetőleg oly hangosan, ajkbigyesztve mondják, hogy mások is meghallják:

„A Mancsi már megint indiszpolnálva van!”

Az a szegény ember, aki megfizeti a helyét, azzal a megrendíthetetlen szándékkal megy a színházba, hogy szórakozni fog. Keresztül síklík kisebb hibák felett, megtapsolja a jót és végül megelégedetten távozik. És ha barátai kérdik, hogy tetszett-e a darab, feltétlenül a legmelegebben fogja azt ajánlani. A szabadjegyes idiófának kereszteli el azt is, aki a színházba akar menni.

A direktoroknak módjában áll ezeken az állapotokon segíteni. Mondják ki a direktorok, hogy csak azoknak adnak szabadjegyeket és kedvezményes árakat, akiknek ez hivatásuknál fogva jár: hivatalos személyeknek és hivatalos újságíróknak.

Márciusi ének egy manikűrőskisasszonyhoz

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ül a fehér asztalka előtt a sárga fény alatt. Él szegényke még, finom csuklóján kék erecske halk élete motoz, az örök világosság fényeskedik néki mégis. Az édes napot ritkán látja ő, ahol boldogabb lánytestvérei hintáztatva viszik tavaszi szépségeiket szagos és könnyű batisztok alatt. Ó, boldogtalan manikűrös kisasszony te, akinek naponta annyi sok kézfogója van és vágyakozó leány maradsz te mégis. Annyi férfi nyújtja a kezét néked és visszaveszik mind, egyet senki tartatsz meg magadnak...

Átnyujtom fáradtan neked a kezem és nézlek, amint a csillogó szerszámokkal babrálgatsz. Mit gondolsz vajjon magadba, mikor így csinosítgatod a férfi sulyos kezét. Csufnak és esetlennek találsz bizonnyára, mint szobrász a sápadt ormótlan márványtömböt, amiből a kezet formál. Lásd én ezzel a kézzel keresem a kenyerem. Munkás kezét te nem veszed kezédbe, mert a munkás keze úgy jó, ha kemény és érdes, hogy ne rágja a szerszám. Kézimunkás nem manikűröztesz. Te csak ilyen bágyatag úri kezekkel tartasz kézfogást naponta. Ilyen munkátlan fehér, sima kezekkel, aminők csak ilyes hasztalanságokat irkálnak szagos kora tavaszi éjszakákon, mikor te már alszol, meg az ujságokban oly bánatokat, amik naponta történnek e keserves világban, meg vidám verseket is muszáj írni

ezeknek a szomorú kezeknek, pénzért. Hát úgy bánjál velök. A szemed árnyas függönyét lebecsájtod, a munkádra tekintsz, nem is láttam a szemedet még. Elpityedt sirós kis szád szirmát láthatom, meg szived lüktető moccanását kicsiny kebled táján, ott a fekete munka-bluz alatt. Tartod a kezem forró két kezeden. Simitod, vágod, nyessedes, ráspolyozod. Gondosan.

És most ránézek véletlen a te kezedre. A magamban felejttem önkéntelen. Jaj de gyönyörű kezéd van! Soha életembe én még ilyen szép kezet nem láttam. Ha száz évig reszelnéd, akkor se lenne senkinek ilyen csodálatos keze. Sápadt, mint az én három ujjam, ez a kéz. Az ujjacskák finom hegye felfelé hajlik, mint valami rózsaszín krizantém szirmai. A körömcskék tündöklő rózsafényén nincs egy pötty fehér se. „Ajándék“, úgy hívják az ilyen fehér foltokat a körmön. Te nem kapsz ajándékokat. Gazdádnak, a derék borbélynak eszébe ötlik: kisasszony jó lenne, ha akkor, mikor nincs dolog, az egyik kezét kinn tartaná a kirakatban. Akkor kedvet kapnak a népek a manikűrözéshez.

Ahogy tartom, rendbehozott uri kezembe ezt a te gyönyörű apró, husszúkás kezedet, eszembe jut: Igy kellene lenni. Hogy a manikűrös kisasszonynak szép keze legyen. De jó lenne, ha minden munkásnak kemény keze és erős szive lenne. És ifju izmai. Ha minden uralkodó jószágos, lágy keze és puha szive lenne, mint az apáknak, akiknek sok gyerekük van. Ha minden diplomatának nagyon sok, vagy nagyon kevés esze lenne. Ha minden suszter lakkipellőbe járna. Minden snájder, minden lakatos... hiszen értitek, hogy mit akarok mondani. És de jó lenne, ha mindazt, amit itten ily ügyefogyottan eldadogtam, oly ékesen el tudnám néktek mondani, ahogy szivem termékeny talajában megfogant a gondolat, amíg a manikűrös kisasszony gyönyörű kezét a kezembe tartottam, egy pillanatra csupán. Valami igazságos csuda kéne most.

Mily igazság esne akkor, ha az a gallértalan ingben ott a borbély szomszédos műtőszékében elhanyagló fiatal munkás, akinek most kenik fényesre a vasárnapi frizuráját, oldalépne hozzád, barna kemény kezébe venné ezt a finom kis dolgozó kezéd és el nem eresztené, mint én hálátlan, urrá degradált munkás, aki most ájulós tavasz szomjusággal támolygók ki a márciusi nap alá, míg te a szék sivár piros bársonyra rogzsz és reménytelen város az uj kézfogót a hideg villany alatt...

A géplakatos meg feláll a támlászékéből frissen, vidáman. Sima képpel. Sötét, fényes a szeme, bogárfényű a lenyalt frizurája. Elmegy melletted, észre se vesz...

Az idegenforgalom fantassága

Önkénytelenül is létre jöhet, de igazán eredményes csak akkor lesz, ha üzleti alapon történik. Olaszország műkincsei és természeti szépségei, Svájc turisztikai és klimatikus kiválóságai önmagukban is vonzottak, mint ahogy most Norvégia hideg nagyszerűségei csábítani kezdenek. De Olaszország és Svájc nem sokáig elégedett meg az önkénytelen vonzással;

hatalmasan kiépitette az idegen forgalmat üzleti alapon, mindent megtett, hogy vendégei érdekét szolgáló intézmények fejlesztésével és a reklám különleges fokozásával a vonzás mellett csábitson is. Mussolini magában véve családok. De minden lehető alkalmat kiaknáz az idegenek megadóztatására. Nagy segítséget jelent a katolicizmus, mely a vallásos érzület emelkedését a zarándoklások szaporítására használja fel.

Svájcról nem is kell beszélni. Hosszu és gondos munkával építette ki fürdőit, autótutját, villamos és fogaskerekű vasutjait. A versenyben mint több és több ország vesz részt, ismerteti érdekességeit és igyekszik az utasok beözönlését mind kényelmesebbé tenni a háboru alatt s után alkalmazott vizum és vámkényszerek eltörlésével vagy enyhítésével. Elég a kis Magyarország példájára hivatkozni, mely példátlanul emelte idegen forgalmát, pedig természeti szépségekben gazdag vidékeit elveszítette s most csak a visegrádi szoros, Budapestet, a Balatont és a Hortobágyot mutathatja be. De tudatára ébredt annak, hogy a háboru a mozgás új szalagját, a békekötés a kíváncsiság új irányát fejlesztette ki és ezt ki kell aknázni, nemcsak gazdasági, hanem politikai célból is megtalálta módját. A nemzetközi kongresszusok valóságos színhelyévé küzdötte fel magát.

Méltán fel lehet állítani a kérdést,

mit tett Románia idegenforgalmának emelésére, hiszen tele van gazdasági kincsekkel, természeti szépségekkel, érdekes életképekkel?

A válasz kegyetlenül nemleges. Semmit a fürdőhelyeken létesített kártyakaszinókon kívül. sőt a vám és utlevélvizsgálat közeli enyhítésén kívül minden intézkedés akaratlanul az idegenek elriasztására szolgált. Felesleges ismételni a gazdasági politika nehezen visszacsinálható rendelkezéseit, mely a külföld üzletembereit leszoktatta romániai utjokról és csak az új érában kezdi megint kísérletezésre birni. A szórakozni, tanulni vágyókat, családi látogatásokat a vizum nehézségek, az állambiztonsági ellenőrzés és a tartózkodás elég magas illetéke félemlíti meg. És csak az ion ide, akinek okvetlenül és halaszthatatlanul érdeke megkivánja.

Röviden szólva Románia az idegenforgalmat nem gazdasági kérdésnek, nem üzletágnak fogja fel, hanem politikai ügynek és ha üzleti részét nézi, akkor is csak

szatócs szempontból végzi.

A vízumdíjon és a tartózkodási engedélyeken akar keresni, holott e kétes bevételről lemondana, sokkal többet keresne az idegen forgalom közvetett hasznán. A lapok egy statisztikai kimutatás alapján megállapították, hogy

a vízumhoz való ragaszkodás nagy passzív tételt jelent az állam kereskedelmi mérlegén.

A rengeteg román állampolgár külföldi utjai miatt sok millió dollárt kénytelen fizetni vízumok miatt a külföldi konzulátusok pénztárába, míg a kis számu külföldi utas csak nagyon keveset fizet ki a román konzulátusnak. Igazán számítás diktálja tehát, hogy a vízumról végleg le kell mondani, mert ez a sokat utazó és kevésbé látogatott országok érdekében áll. Ugyancsak az üzleti érdek sugallhatná kisebbségek rokonainak a szomszédos államokból és Németországból való beutazásának elősegítését, mert az is hasznot jelent és a rendszeresen kiépített idegenforgalomnak kitünő bevezetése volna. A kisebbségi rokon pénzt hoz, pénzt költ el s ha nem találkozik vexálással, eleven reklámmá válik a külföldön. Az állam biztonságát igazán nem lehet félteni tőlük. Micsoda kémkedést vagy propagandát üzhetnek? Ha szakszerű kémkedést minden állam üz, akkor miért volna szükség önkéntesek értéktelen vagy közismert adat arra, tehát miért ilyen gyanakvással élni és riasztani. Ha pedig a kisebbségek csakugyan hajlamosok volnának propaganda hatások elfogadására, úgy be kell látni, hogy ez könnyebben és olcsóbban végezhető el, amikor ők utaznak ki az izgatást tervező külföldre, nem pedig hozzájuk látogatnak el.

Reméljük, a jövőben a józan gazdasági elv mégis csak leküzdi az elvakult politikai szempontokat. Az utlevél és vámvizsgálat egyszerűsítése, a gazdasági politikának a külfölddel való rendszeresebb számolása, a nemrégben rendezett nemzetközi agrikulturng kongresszus egészséges uztítás beköszöntését jelenti.

Nagyméretű külföldi propaganda mozgékony és szellemes reklám az idegenek becsábítására hasznos intézkedések bevezetése, a vasut és autóforgalom biztonságának helyreállítása talán nyomon fog követni e jó üzlet kiaknázása körül, most fokozott munkával kell rajta lennie, hogy újabb esztendők profitját el ne veszítse.

A rettenetes gazdasági sülyedés korában két kézzel kell kapni minden után, amiből pénzt lehet faesarni. Az idegenforgalmi forrás, csak kell forgalom pedig közismerten jó jövedelem utána és aztán tisztán kezelni.

CORSO.

A csillagos lobogóért

Taylor, Barbara Stanwnyck és Victor Mac'Laglen.
a szenvedések és izgalmak filmje.Főszerepekben Robert

Anyuka drága, — will you behév!

A vonat indul s én egyik kupéban összekerültem magyar amerikaiakkal, akik hazajöttek, itthon voltak három hónapig s most mennek vissza Newyorkba.

Két nővér, az egyik már mama, a másik még leány. Ők ketten vannak s velük megy két kisfiu, egyik négyéves, a másik kétéves.

Ezek a pockok világot láttak, Newyorkból haza jöttek s most Cherbourg-on át igyekeznek vissza.

A mama s a nővér hasonlitanak egymáshoz, két nagyon kifosztott, csunya nő, szoknyájuk rövid, orruk csunya, ha leülnek, rögtön felcsuszik mindenük a combig s még azonfelül is. A hölgyek 30—50 évesek. Testvérek közt.

A két nő úgy néz ki, mintha nem aludtak volna. Frissen vannak festve, de mintha a festék alatt piszkosak lennének. Elmúlt éjjel maradványai.

A két kis álmos fiu itt tanult meg magyarul három hónap alatt. Az apjuk ugyanis amerikai s otthon nem beszélnek magyarul.

Reggel hét óra van, most indul a vonat, mindenki álmos.

A mama a kisfiukat „brother“-nek, fivérnek hívja.

— Brother, gyere ide.

Igy mondja a brothert: „bra le“!

A két kis brother unja a dolgot, az egyiknek, a kétévesnek a sapkáján büszkén ez áll: U. S. Navy. Joenak hívják, így kell mondani Dzsói University Library Cluj

Dzsóinak piszkos az orra. A mama kifujja.

A mamáé is piszkos, persze, azt neki nem fujja ki. Mama széplélek, a virágokat szagolja, a nővér pedig kint áll a folyósón, a gyöngvös, fénylő estélyiben mozgatja, mutogatja az alakját, közben folyton a hajához nyul, igazgatja s szíjja a Regal-okat százas skatulyából.

— Legyél egy jó kis fiu, kis fiam! — mondja a mama idegen kiejtéssel a kis brothernek. — Dzsói, will you behév! (Viseld jól magad.)

A mamácskán minden piszkos, a haja is, a harisnyája is, a keze szintén. A kis brother időnként belerug anyusba, cipőjét anyja testszinü harisnyájához törli.

A harisnya mindinkább testszinübb lesz, a test viszont harisnyaszinü.

Anyukának a nyaka is piszkos, sőt az ajka is. Nem bír a fiukkal, egyhanguan mondja:

— Kam hir brade! Sztend ap brade!

A kis brother angolul beszél:

— Bjutiful flauesz!

Mama szaval a kupénak:

— Paikosak lettek ezek itthon, nem is azok, akiket elhoztam! Szitdaun apuskám!

Egyik kis brothert rettenetesen megnyirták. Hátralgy

kivágtak mindent a hajából, mintha kutyanyiróban vágták volna le.

A mama fülét meg kellene huzni ezért a nyírásért, úgy néz ki az édes kis brother, mint egy pinszi.

A nagyobbik fiut big boynak is hívják. Altalában azonban ő is csak brother.

Közben enni adott a brothereknek. De mother semmit nem talált meg, se kést, se poharat. Mother egy nagyon rendetlen lady, egyik utas kést adott, a másik lady poharat.

— Kam hir brade! Gyere, törüljem meg a szádat.

Csupa gond a mama, csupa dolog, amellelt olyan anyag, rendetlen, lusta és ügyetlen, hogy csak bosszantott mindenkit.

Elővett egy kézikoffert, amibe csak enniláló volt, de össze-vissza bedobálva zsömle, sütemény, liba, kenyér, gyümölcs, összegyömöszölve egy szelet papir nélkül. Mint amikor öreg zsömléket egy fiókba összegyűjtenek.

A lady, úgy látszik, lumpolt egész éjjel s az utolsó percben bedobált, amit talált, egy kofferbe. Jó, hogy virslit zaftban nem dobált bele.

A gyerekeknek libahusos szendvicset készített, de kése nem volt, tépte a piszkos, festett körmü ujjjaival a libahust.

Ott álltak a brotherek, tömték magukba a libát, közben alul hullott ki a szendvicshől a libahus.

A máma a libakofferrel az ölében, rövid előadást tartott, hogy csak magyarul nevezik szenyorának a ladykat, náluk: szinyora!

— Dzsoi, egyed a kenyeret is. Kam hir brade!

A nővér az estélyi ruhában közben elaludt, de felébredt, nyujtózott egyet s kacéran, rögtön, ahogy kinyitotta a szemét, ez a lady is libát kért rögtön.

Pajkosan enni kezdte a libát, közben az alakját maszszirozta, nehogy a liba tulságosan megtömje.

A sok libától az egész kupé olyan lett, mint egy husfüstölde. A kis brotherek tépték a szájukból a libát s a huszétröpködött az utasok közt.

Teli lettünk libával. Félelmetes volt, a brotherek keze csöpögött a libaszirtól, a nagyobbik brother pedig már a süteménynél tartott. Ő nem bir cukrot látni a süteményen. Ienyalja rögtön.

A helyzet a fejetetején állit, a mama kétségbeesetten fogta meg a kisebbik fiut, aki egy néni ruhájára dőlt zsiros kezeivel.

— Brade, — mondta a mama — vigyázz, bezsirozod a ladyt!

URANIA.

Walewska grófnő

az „isteni“ Garbo és Charles Boyer élményszerű alakítása

A Rigában kimondott magyar válópörök érvénytelenek Magyarországon

Amióta Reinhardt Miksa válóperét Rigában, a lett fővárosában bonyolította le, — azóta tucatjával keresik fel válni készülő házaspárok — mint ahogy egyes lapokban olvassuk — az európai „válási Eldorádót“.

Pár héttel ezelőtt azonban egy kis baj történt. Egy rigai válóper aktáit kezdték feszegetni és

kiderült, hogy a válás a magyar törvények értelmében érvénytelen.

Ebből az alkalomból az Ország-Világ tudósítója meginterjuvolta Dáni Szabolcs lett konzult, aki a következőt mondotta:

— Valóban tudomásom van arról, hogy Európában Riga valóságos idegenforgalmi centrum lett az utóbbi időben polgári törvénykönyvének válóperes szakasza miatt. Erről a válóperes szakasról Reinhardt válásáig kevesen tudtak, akkoriban a világlapok megemlékeztek erről és azóta fellendült a rigai válási statisztika.

— A magyar törvények azonban, tudomásom szerint, úgy szólnak, hogy

ezek a válások nálunk nem érvényesek. A magyar polgári törvények szerint mindkét fél beleegyezése szükséges a váláshoz, noha Rigában kimondják a válást akkor is, ha azt csak az egyik fél kívánja. A magyar törvények szerint a rigai elválasztás nem érvényes Magyarországon és annak ellenére, hogy a rigai törvényszék kimondotta a válást, az elválasztott fél magyar területen nem nőülhet meg, vagy nem mehet férjhez, mert akkor bigamiát követne el.

De sokan mégis Rigába mennek válni, mégpedig leginkább olyanok, akik külföldön telepednek le, olyan államban, — és ilyen számos van, — amelyben elfogadják a rigai törvényszék bontó ítéletét. Ilyenről többször hallottam már, magyar vonatkozásban is.

Érdeklődtünk, hogy mennyi egyhelybenlakás szükséges Rigában ahhoz, hogy a polgári törvényszék kimondja a válást.

— Tudomásom szerint

négyheti ottlakás teljesen elegendő s amennyiben a házastársak közül csak az egyik fél kívánja a válást, úgy semmi akadálya sincs annak, hogy a házasságot fel is bontsák.

Riport a sugólyukból

A hét valamelyik estjén riport után való hajszámban elvetődtem a színház tájékára. Benyitottam a szinpadra, ahol éppen néhány perccel előbb gördült fel a függöny. Valami aktuális, szenzációs színházi ujságot szerettem volna szerezni, amellyel az e heti számot gazdagítottam volna és végig interjувoltam az összes művészeket és művésznőket, hogy nem tudnak-e valami szenzációs ujságot. Mindenkitől azt az egybehangzó választ kaptam, hogy a „**Sárgapitykés közlegény**“ még beláthatatlan időig zsufolt házakat fog vonzani. Ezekre a válaszokra viszont azt feleltem, hogy ez már nem ujság, ez már régen tudott dolog s szomoruan ballagtam a poros kulisszák között.

Lehajtott fővel indultam a vasajtó felé, miközben megálltam az egyik kulissza előtt s egy kiszakított lyukon át kilestem a nézőtér felé. És ekkor elhatároztam, hogy mégis irok egy szenzációs riportot az **Ország-Világnak** és megírom, — amit a szinpadról látok. A közönség, amely ott ül a zsufolt nézőtéren, csak előre néz és csak a táncoló színészeket látja, a suhogó selyemzoknyákat, a ragyogó viráldát és a szépen festett diszleteket s nem gondol arra, vajjon

hogyan is nézhet ki a színház a szinpad felől nézve és mi mindent vesz észre a színész, ha az ő világot jelentő birodalmáról letekint a sötét nézőtérre.

A legelső dolog, amit a szinpadról látni, a sugólyuk. A sugó mögött a zenekar játsza a szebbnél-szebb melódiákat s a karmester most inti hosszú ivben az utolsó akkordot. Az egyik zenész leteszi a kottaálvány mellé a hangszerét s a Hirlapot kezdi el olvasni. Őt már nem érdekli a darab. Szabó Ica karnagynő karba tett kézzel, érdeklődéssel figyeli a darabot, nevet a vicceken és úgy tesz, mintha először hallaná. A földszint első sorában egy milliomos ül. Mellette a felesége lorgnetton keresztül szigorú szemmel bírálgatja a színészek játékát, ide-oda mozog és hangosan mond valamit az urának, amit az nem ért meg, mire az még hangosabban ismétli meg a mondani valóját. Körülöttük a közönség püsszeg, de ők ezzel nem törődnek és boldogok, mert mindenki őket nézi.

A harmadik sorban egy öregebb ur ül s valahányszor egy-egy szereplő a szinpadra lép, feláll, hogy jobban lássson és megnézi, ki az illető. A mögötte levők megrántják hátulról a kabátját, hogy üljön le, mire az öreg ur nagy méltatlankodva ismét elfoglalja helyét, hogy néhány perc múlva ismét felálljon. Az egyik fiatalember kinyújtott karjával bökdös a szinpad felé és közben diszkrétan sug valamit a mellette ülő barátjának. Bizonyára megjegyezte, hogy az egyik színésznőnek jó lába van. Hátrább valaki cukrot ropgat.

Az egyik emeleti páholyban egy idősebb hölgy cukorral

kinál egy fiatalembert, aki tiltakozik a kínálgatás ellen. Nyilván szégyenli magát, mert egy fiatal leány is van a páholyban, aki bizonyára az ideálja s aki szintén unszolja a lovagot, hogy ne adjon kosarat. Egy bakfis a szívére teszi a kezét, mikor Badoczy István énekel, bizonyára azért, hogy ki ne ugorjon.

Följebb az erkélyek hátsó soraiban s fel a karzatra csak nagyon homályosan lehet látni. Hogy ott mit csinálnak, azt nem tudom.

Bocsánat, — most magunkról beszélünk és védelmet kérünk a potyaolvasók ellen

Az ujságkölcsonzés fogalma ujkeletü. Azelőtt az ujságolvasó vagy megvásárolt egy-két hirlapot és otthon böngészett bennük, vagy elment a kávéházba és obligát feketéje mellé megkapta az összes lapokat. A kávéházak azonban leépítették az ujságokat.

Már most mit cselekedjek a szenvedélyes ujságolvasó? A legtermészetesebb az volna, ha az uccai ujságbódékban vagy a rikkanctól megvásárolna néhány lapot és otthon nyugodtan végigolvasná őket. De nem ezt cselekszi. Hanem... elmegy a kávéházba,

két-három lej használati, illetve olvasási díj ellenében a Friss Ujságtól a Timesig kölcsönkéri az ujságos vagy rikkanctól az összes bel- és külföldi napilapokat, nem feledkezve meg a heti és havi folyóiratokról sem.

Ismerünk igen gazdag embereket, akik házimulatságokra és egyéb haszontalanságokra sulyos ezreket szornak el, de ujságok olvasására mindössze azt a 2—3 lej olvasási díjat áldozzák. Ezek a finom urak nagyon jól tudják, mennyibe kerül ma egy lap előállítására. A munkabérek és papírárak emelkedése hihetetlen arányokat ölt, a legtöbb lapvállalat súlyos küzdelmeket folytat és egyik főjövedelmi forrás az, ami a példányonkénti eladásból befolyik. De mi hiába apellálunk a belátásra, ezek a diszes urak továbbra is két-három lej erejéig támogatják a sajtót.

Leghelyesebb volna, ha a lapok névszerint kipellengéznék ezeket a potyafrátereket.

A magunk részéről azt fogjuk tenni, hogy esős időben bemegyünk a cipókereskedőhöz és husz lej használati díj fejében kölcsönkérünk egy pár kalucsnit, az esernyőtől pedig egy esernyőt. Szép idő esetén visszaszállítjuk. Fagyos időben a ruhásboltban egy bundát kérünk kölcsön, amelyet tavasszal visszaszállítunk.

Ha az ujságot is kölcsönkéri, akkor jogosan kérünk mi is kölcsön hócipőt, esernyőt, bundát, kalapot és sok más szezőncikket.

Egész szép lenne az élet. Mindenki azt adna kölcsön, amivel

kereskedik, mindenkinek meg volna mindene. De egyoldalú nem lehet ez a barátság. Vagy érdekel valakit az ujság, — akkor vásárolja meg, — vagy nem, — akkor ne is vegye a kezébe. De, ha valaki nem tudná, megsugjuk, hogy

ez büntetendő cselekmény is, — ami hűtlen kezelés címen az ujságárust is érinti,

akinek pedig ilyenformán nem mindegy, hogy tisztességes jutalékképen keresi az egy-két leit, — vagy pedig a lapkiadó megkárosításával, — bűnös uton.

Statáriumot a pletykásokra

Ilyenkor, amikor közeledik a tavasz, a felhők gomolygásával, a szeszélyes szelek szárnyán rászakad a városra a gonosz nyavalya, a furcsa járvány, amelyet nem sikerül elfojtani hatósági óvintézkedésekkel, mert a kórokozó bacillust nem lehet megtalálni az emberi organizmusban.

Az emberi lélek mélyén rágódik ez a járványos ragály és a neve: rágalom.

A Sevillai borbély nagyszerű don Bartolója jut eszünkbe, amikor Rossini pokolian szatirikus muzsikájának taktusaival énekli a rágalom terjedését.

Olyan ez, mint a medréből kilépett folyó, amely mindent előtt és a tavaszivargó víz befurakodik a legelrejtettebb zugokba is.

Nincs menekvés ellene, gátakkal fel nem tartóztatható, le nem csapolható, utjából el nem téríthető. Hatalmas erők hajtják: az emberi káröröm azon, hogy másoknak kellemetlenségeket és szenvedéseket lehet okozni. Amikor azután az áldozatok tömegeinek lelkén vérző sebeket tépett és kiélte magát a járvány, összeomlik, mint hamu-tömeg a súly alatt. Szezon-járvány, amely szezon végeztével önmagától megszűnik.

Nem kimél a rágalom senkit és semmit.

Valamelyik kávéházi asztalnál kibuvik egy kaján ember mosdatlan száján és célba veszi a konkurens kereskedőt. Először csak szeliden szivárogozik, mint a sugott pletyka. Mondja: bajok vannak X-el, a szerzett milliók beolvadtak, az adósságok halmazódnak, fizetési zavarok jelentkeznek, de azért még tartja az autóját, a felesége az idén is Nizzába utazik, a szeretőjét Ostende-be küldi, ő maga a Tátrába megy. Meg kell őrizni a látszatot, pedig már inog és az első szellő elsepri.

Pedig nincsenek bajok, az alap szilárd, csupán a kereslet csökkent, ami magától értetődő mostanság.

De a rágalom felrugja a tényeket és terjed, rohamosan nyomu! minder irányba.

Másnap már nyíltan beszélnek róla a városban, egy lap is megírja, névtelenül bár, de felismerhető körülírással. És

nincs védekezés. Elterjed a külföldön is, a hitelezők felkapják, követelik a pénzüket, pedig nincs veszedelemben. A kereskedő, akit a Nagy Galeotto magának kipécézett, pedig fuldokolva kopkod, bankokhoz rohan, uzsorásokkal tárgyal. De pénzt nem kap, mert immár köztudomású róla, hogy fizetéseképtelen.

A járvány leterítette, kivégezte.

Vajjon van-e haszna a pletyka kitalálójának abból, hogy egy egzisztencia elpusztul? Nincs. Nem is haszonért cselekedett, hanem pervezitásból, hogy gyönyörködjék egy ember gazdagsági összeomlásában.

Legszívesebben a családi élet szentélyébe szeret befurakodni a rágalom, hogy fertőző miazmáit széthintse. Rendesen asszony-zsurokról indul ki és ruzsos ajak az ugródeszkája. Ilyenformán kelekezik:

„Hallottátok, hogy Melanitól válik a férje?” — „Ne mondd, igaján? Honnan tudod?”

„A mosónőm nevelőanyja a Melani szobalányának. Innen tudom. Az ura együtt találta legjobb barátjával. Igaz, hogy a korzón mindig együtt láthatók. De ezuttal a hálószobában találta őket. Képzelterítetek, milyen jelenet volt! A látszat kedvéért még együtt laknak, de a válópör megindult és a barátok el kell vennie Melanit. Kérlek, ne adjátok tovább.”

Ezek után természetes, hogy másnap már az egész város beszél az eseményről és végül a férj fülébe is eljut a pletyka. A férj csodálkozik. Hiszen ő nem lepte meg a feleségét. Valaminek azonban mégis csak kell lenni a dologban, mert már beszélnek róla városszerte. A bacillus foga már harapott. A gyanu körme már marcangol, már széttépte a családi élet meghittségét. A vége?

A vége az, hogy a férj szentül meg van győződve a felesége hűtlenségéről és megindítja a válópört hitvese ellen, akit szerelemből vett el.

Nem kimél a rágalom senkit. Hamvasarcu, ártatlan leányt, öreget és fiatait, felelősségteljes állásban levő tisztviselőt, gazdagot és szegényt. És nincs ellene védekezés? Nincs addig, amíg a rágalom első forrásának száját néhány célirányos ökölcsapással el nem némítják. De ez nyilvános botrányt idéz elő, ezt pedig nem szeretik az emberek. Jobban szeretik messziről szemlélni azokat a tragédiákat, amelyeket maguk idéznek elő. Mert az emberek feneketlenül gonoszak. Legfőképpen ilyenkor tavasz felé, amikor a szelek szárnyán nyargal a rágalom.

**Irógépek eladása, számológépek, töltőtollak javítása.
Az ország legrégibb, legjelentősebb szaküzlete**

M. S Z E G F Ű

ARAD, Strada Bratianu No. 7. — Telefon 111.

Jobb lábamról a bal lábamra...

Boldogult nagyapám már gyerekkoromban figyelmeztetett arra, hogy tavasszal ne csináltassak új cipőt, mert az rosszabb minden elképzelhető rossznál. Szegény boldogult nagyapám figyelmeztetését nem fogadtam meg.

Bebeséltem magamnak, hogy tél vagyok. Elmentem tehát cipő-szállítóhoz és megrendeltem egy barna félcipőt, olyat, amelyik franciául tud. Olyan hegyeset.

Felhuztam lábamra egy egészen vékony harisnyát a Bogyótól és elkezdtem huzogatni a cipőt. A jobb lábamra valahogyan csak felranciaztam a franciát és már örültem, hogy nem is olyan szűk a cipő. Nem mondom, hogy elől nem akart lejönni a hévelykujjamról a köröm és hogy hátul a sarkommal azt éreztem, hogy most vetik rám ki a kereseti adót, de azért megjárta. Most elkezdtem a bal lábamon. Nem ment. Nyomtam. Gyurtam bele a lábam, amíg bele nem traftált. Egy kicsit úgy éreztem, mintha fejbevagdaltak volna és elől egy picurkát úgy álltak az ujjaim egymás mellett, mint a háboru alatt az emberek a cukorkiosztásnál.

Nyomasztóan hatott rám a cipőm, de olyan fene elegáns volt, hogy ilyen kicsiségekre nem ad az ember. Elmentem sétálni és boldog voltam, amikor két nőt eként hallottam megszólalni:

— Te Mancsi, nézd ennek a pasasnak milyen elegáns a cipője... Csak a fejét kellene amputálni, akkor egészen szép fiu lenne,

Hát erre igazán nagyon meg voltam hatva. Azonban, sajnos, azt kezdtem érezni, hogy a cipő egy kicsit szűkebb, mint ahogyan én szeretem. Nem bírtam már tovább. Az ucán a könnyeim kezdtek csorogni a kintől és az egyik barátom, akivel találkoztam, ijedten kérdezte meg, hogy mi a bajom. Azt mondtam neki, hogy azért sírok, mert a nagyném haldoklik. Szegény tyukszemeim segítségért kiáltottak és én már őrjöngeni kezdtem. Végre hazaértem. Letörtem a lábamról a cipőket. Szegény két elgyötört lábam úgy nézett ki, mint a mohácsi vész.

A kis ujjam elment vizitbe a nagyujjamhoz. A tyukszemeim tisztára megvakultak és én úgy vágtam a falhoz a finom, nyavalyás cipőimet, hogy a szomszéd szobában azt hitték, hogy földrengés van.

Uraim, aki hajlandó fenti 42-es számú cipőmet illő jutalom ellenében kitaposni, az jelen'kezzen lakásomon.

Árva.

Seyss-Inquart és a politikai helyzet

Minekutána politikumról van szó és mivel jellemzőnek tartom, nem hallgathatom el, hogy 1926 nyarán Innsbruckban, a Grauer Bär-szálló mellékhelyiségének a fala tele volt rajzolva horogkeresztekkel. Ahogyan elnéztem a főhelyiségekben: az étteremben, a hallban, a reggelizőszobában nyüzsgő nyaralók tömegét, első pillantásra tisztába jöttem azzal, hogy a diszkrétan elhelyezett rajzos ábrázolatok nem a vendégek kezétől eredhettek. Inkább a szálló-személyzet férfitagjait kellett gyanuba vennem, no meg néhány helybeli férfit, akik egy-egy ebédre, vacsorára ellátogattak a szállóba, melynek vendéglője akkoriban igen jó hirnek örvendett.

A horogkereszt akkoriban még nem jelentett hatalmat, inkább amolyan politikai divat volt s a maga ellenzékiségében nem igen vont határt osztrák és német horogkereszt között. Ez a nem hivatalos, sőt hivatalosan üldözött mozgalom megengedhette magának azt a fényüzést, hogy ne legyen tekintettel országhatárookra, mivelhogy az országgal egyéb kapcsolatuk nem volt, mint hogy vagy lebüntették, vagy lemosolyogták őket.

Ez az időelőtti lemosolygás megnyilvánult egy kis költeményben, ugyanazon a falon, amelyik az én megjelenésem után a sok horogkereszt között, mint ellenvélemény volt olvasható. A vers így hangzott:

**„Die Juden gaben uns den Einstein und den Heine,
die Hakenkreuzler nur die Hakenkreuzvereine!“**

A költemény szerzője Kanosszát jár: messze, Innsbruckban s régen, tizenkét éve éppen eléggé alaposan tévedett. A horogkeresztes egyesületek elérték mondhatni egyet-mást s a világ képeire alaposabb s letörölhetlenebb bélyeget sikerült reányomniok, mint akár a legnagyobb tudósoknak, legnagyobb költőnek. A szerző védelmében megemlítem, hogy tizenkét évvel ezelőtt még háborítatlanul élt az a téves közhiedelem, hogy a szellem munkásai többet jelentenek a köz életében az efemer politika üzöinél. Kell-e külön megmondanom, hogy ez a világgép azóta jelentékenyen megváltozott? Kell-e külön rámutatnom, hogy az „**aki birja, marja**“ elmélet, hogy az ököljoghoz kísértetiesen hasonló állapot nagy mértékben elburjánzott azóta Európában?

A horogkereszt karrierje az imént vázolt rejtett állapottól a német birodalmi egyeduradalomig kétségkívül egyike a legfényesebb politikai nályafutásnak. Kétségtelen, hogy a horogkereszt a maga főházájában: a német birodalomban mindent elért, ami csak elérhető. Megelégszenek-e ezzel a német hivatalos körök, és elegendő-e

az, ha a német hivatalos körök ezzel megelégszenek? — Ez az a kérdés, ami jelenleg a politikai érdeklődés homlokterébe került.

A berchtesgadeni találkozót követő két napon át tele volt a világsajtó azzal, hogy a kitünő osztrák kancellárnak sikerült Dollfuss művét megmenteni. Mi volt Dollfuss műve? A régi alkotmányjogi gondolkodás és szóhasználat szerint: Ausztria függetlenségének megvédése. Más közhasznú szóval élve: az Anschluss végérvényes elhárítása. Hol vannak azonban már azok az idők, amikor a régi alkotmányjogi gondolkodás és szóhasználat érvényben volt és kielégített? Legokosabb ezeket a mai korba nem illő rekvizitumokat egyszerűen sutba dobni, mint ahogyan sutba dobtuk a lóvasutat és a batárt a villamos, majd a trolleybusz és az autó kedvéért.

Mert mit jelent ez a szó: Ausztria függetlensége? Jelent egy különálló, a német birodalomi kormánytól különböző osztrák kormányt, jelent egy külön államfőt: az osztrák szövetségi köztársaság tiszteletben álló elnökét. Jelenti azt, hogy a katonák, a rendőrök, a fináncok más uniformist hordanak, hogy más a bélyeg és a pénzegység. Ezen mulnak Nem ezen mulnak. Ezen multak akkoriban, amikor az államélet egy sikon mozgott: a politikai sikon.

Ma az államélet két sikon mozog: a politikain és a világnézletin.

Nos: nem sokat jelent a politikai sikon való elkülönítés, ha a világnézletin megvan a találkozás. A politikai Anschluss, hír szerint, a német vezér és kancellár hivatalos garanciájával öt évre eltolódik. Ez volt Schuschnigg nagy diplomáciai sikere Berchtesgadenben s ezt magyarázták, nagyon is kedvezően úgy, hogy sikerült neki Dollfuss művét megmenteni. Ismételten visszatérek arra: a régi szóhasználat szerint ez így is van. Első pillantásra nem is lehet megérteni, hogy a német vezér és kancellár, akinek sikerült már egészen elképzelhetetlenül nagy és nagyszerű diplomáciai csatákat megnyernie, egyszeriben hogyan maradhatott alul egy szócsatában, amelyet egy kis országnak még olyan nagykaliberű államférfiával is folytatott, mint amilyen Schuschnigg?

Nos, ha követjük a kor szavát, — és csak siket és gyámtalan ember nem követi azt — kiderül, hogy ez az alulmaradás nem is olyan veszedelmes, végeredményben nem is alulmaradás.

A német birodalom vezére és kancellárja, — ezt nem lehet tőle elvitatni — a mai kor embere.

Keresztül-kasul. Ő édeskeveset törődik azzal, hogy Kufstein és Rosenheim között szednek-e vámot, avagy pedig nem. Az sem nagyon izgatja, hogy Bécsben a Fischermarkt üzleteiben márkában, avagy schillingben történik-e a vásárlás.

Ő a világnézlet sikkjának az embere, wagneri hőse, s ő —

ez a keserü igazság és letagadhatatlan valóság — a világnézleti harcot Berchtesgadenben végérvényesen és visszavonhatatlanul megnyerte.

Schuschnigg megmentette Dollfuss művét, de Rintelen szabad. A német birodalom kötelezte magát az Anschluss öt évre való elhalasztására, de Seyss-Inquart, mint az osztrák kormány belügyminisztere, már tárgyal is Berlinben azokkal a kormányférfiakkal, akiktől állampolgári illetőség szempontjából különbözik, de akikkel gyökeresen egy hiten van. Milyen könnyen megértik majd egymást.

És ez volt az, amit Berlinben el akartak érni. El is érték!

—i —n.

Egy modern huszonnégypes asszony

Az Ország-Világ képeskönyvéből.

Asszony. Ebben a szóban a mai értelem szerint dicsőség is van, szomorúság is van. Dicsőség az, hogy fölülkerekedett a lányság megkötöttségein és beteljesült a lelkének előirt vágy — szomorúság az, hogy elveszett az életéből egy időszak, egy színes és szerelemmel játszós, az asszonyságra készülős időszak s a száz megkötöttség helyett egy lehurkolás pányváztta meg a lelkét és akarátát.

De a szónak mai értelmében megirandó huszonnégypeszterdős asszony nem kérdék dicsőségével, sokszor nem kér belőle s nem fertőzi be szomorúsággal az életét, mikor tudja ugyis, hogy a felhők maguktól kelnek régen sirt és most is elpogyogtatott könnyek páráiból. A mai huszonnégypes asszony önálló, egyéni fogalmat alkot a helyzetéből. A szerelemet, ami miatt elszakította a lányság indexét, ami megvolt mint érzés vagy mint beszüggerált akarás, mesés recipe alakalmazásával higitja föl a házasság málnaszörpére, ami édeskés és mégsem émelyítő, szomjuságot csillapít és a végén még szomjasabbá tesz. A házasság kötelékeit meglazította a szabad mozgás határáig, a kettenelés szükszoknyáján vagy nasit egyet, vagy föigombol egy gombot ugy, hogy a férj észre sem veszi. A szerelemjátzás lányos szokásából áthozta a házasságba a férjhez való gyöngédség kis játékát, ugy azonban, hogy a nagy játszóra még készül s itt partnerül nem hajlandó a férjet választani. Él három szobában és boldog, hogy otthona van. Asztala, melynél övé az első hely, sezlónja, ahol puha párnák dorombolnak és tükre, amitől meg lehet kérdezni: van-e szebb asszony a világon? . . . De az otthon nem más, mint az eltartottság ösérzésének kielégülése, nem boldogság, csak gondokat elkergető öröm és valami biztos érzés a holnapra és a jövőre.

Gyermeke nincs, vagy ha van, akkor az anvaság kötelességei elől éppen ugy kiszökik, mint a hagymaillatos kony-

háboról s akkor a gyerek jó arra, hogy a déli korzón bizonyosan van egy kísérelője.

Él és örül, hogy asszony lehet. Ami nincs többé, annak szomorúságát nem engedi magába gyökerezni, csendes estén kigyomlálja a lelkéből a lányság letépett álmovirágainak ki-kiütözö szálait.

Asszony, mert férje van, akinek azonban fel is lehet mondani hat hónapra, akivel jól illik bánni, de akitől sem mindent kívánni nem szabad, sem mindent odaadni neki. Ez a modern huszonnégyszáz éves asszony . . .

BÉLYEGGYÜJTÉS

Felemelték 250.000-re az Eucharisztikus blokk számát

(Budapest.) Jól eső örömmel közöljük kedves olvasóinkkal e kellemes hirt, s úgy gondoljuk, hogy minden bélyeggyűjtő hasonló örömmel veszi ezt tudomásul.

Megirtuk, hogy a magyar minisztertanács döntése volt a 100.000 darabos szám. Továbbiakban közöltük, hogy a hírek szerint 40.000 darabot a The International Olympian Company vásárolt meg. Későbbi híreink során arról számoltunk be, hogy e mennyiséget az Eucharisztikus Kongresszus rendezése kapja. E hír valóban is bizonyult. Ezek után nyilvánvaló vávalt, hogy a kibocsátandó 100.000 mennyiség nem lesz elegendő a gyűjtőközönség ellátására.

Végezzünk csak egy nyers számítást: 40.000 darabot már vehetjük úgy, mintha az nem volna. A maradvány 60.000 darabból a kereskedelem (magyar) feltétlen felvesz 10—12.000 darabot, esetleg 15.000-et. Az egyesületek a Szövetség útján kb. 12.000 darabot igényelnek, vidékkel együtt 15.000-et. Marad 30.000. Ez még a szövetségbe nem tömörült gyűjtőknek sem elegendő. Hol vannak még a vendégek. Hiszen itt nemcsak arra kell számítanunk, hogy a külföldi bélyeggyűjtők vásárolják. Bátran állithatjuk, hogy hatalmas tömegben veszik meg a nem gyűjtők is nemcsak ismerőseik számára, hanem saját maguknak is — emlékül.

A blokkok kiadásának számát nehéz megállapítani. Pl., hogy helyes volt-e Bratislava blokknál a cseh posta álláspontja, azon vitatkozni lehetne. Nem mintha részünkről a válasz pillanatnyilag is habozást jelentene, de gondolkozni kell, midőn egyes újságokban ilyen sorok jelennek meg, — természetesen külföldön: a cseh posta helyesen tette, hogy nem kötötte magát a mennyiséghez, hanem a kereslethez alkalmazta a példányszámot. Hogy mennyi volt a valóban kibocsátásra került mennyiség, azt homály fedí. Nézük pl. a LEHE bélyegget, a magyar első blokkot. Ha abból 100.000 darabot adtak volna ki, feltétlen fele ára lenne ma. A példányszám helyesen volt megállapítva. Viszont az ideai országos kiállítás 100.000 száma nem lesz sok, számítva a sok külföldi vendéget s valószínű, hogy e kibocsátási szám mellett is lesz olyan jó ára 4 év múlva, mint ma a LEHE-nek. Általában, ha csak nem spe-

kulációról van szó, a kibocsátandó mennyiséget mindig a kereslethez kell arányítani. Nem helyes természetesen a kis kibocsátási szám éppen úgy, mint a nagy. Igen helytelen Lichtenstein posta kiadásainak kis példányszáma. Lehetetlenség megfizetni pl. az 1934. évi Vaduz kiállítási blokkját. És hogy ily magas ára lett, annak oka a 7000-es kibocsátási szám. A másik véglet a Hitler blokk, vagy pedig a Bratislava blokk. Ezeknek árai sohasem lesznek méreg drágák. Az indulási árhetne a helyes és helytelen blokkmennyiség kibocsátáról irni. Nívót, mondhatnánk, talán évtizedre megtarják. De sokat le-Annyi bizonyos, hogy azzal, hogy az Eucharisztikus 100.000-es példányszámot a január hó 28-i minisztertanács 250.000 darabra emelte, helyesen cselekedtek. Így mindenkinek jut és nem kell méreg drágán másodkézből megvásárolni. Igaz, hogy már hallottunk olyan hangokat is, kik e számot sokalják. Szerintük 160.000-es példányszám is elegendő lenne. Akik ezt hangoztatják, azok csak a zsebükre és nem a gyűjtésre gondolnak. Amennyiben pedig visszamaradna a postának mennyiség, tudjuk, hogy bizonyos százalék kivételével azt megsemmisíti, tehát nem érdemes előre falra festeni az ördögöt. Be kell mindenkinek látnia, hogy a m. kir. posta nagyon helyesen cselekedett és ezzel megőrizte a hogymányos konzervativságát és minden gyűjtő megnyugodva veheti ezt tudomásul. Külföld sem beszél az Eucharisztikus blokkról, mint spekulációs blokkról beszélni.

BCU Cluj / Central University Library Cluj i-ő

Pyjamák, ágyneműek, női és férfi fehérneműek leg-
szébb kivitelben, legolcsóbban

K O Z S I N E K N É
fehérnemű varrodájában készülnek. **ARAD, Strada**
Brancovici No. 1.

MINT TÉLEN A LAKÁS KÁLYHA NÉLKÜL, olyan az üzlet vevő nélkül. Uj vevőket ma már csak jó szabadtéri reklám által szerezhet, mert bármilyen jó árut tart vagy készít, nem tudja értékesíteni, ha nem propagálja. Az **ORSZÁG-VILÁG „AGGE“ REKLAMOSZTÁLYA** elősegíti igyekezetét és készséggel bocsátja rendelkezésére tapasztalatait.

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!
G O L D S T E I N L A J O S
divatáruháza, Arad, Str. Bratianu 2.

Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonságokban; bársonyok, selymek és mo-sóanyagokban. A hölgy- és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye.

Megkezdődött a 16. sorsjáték

melynek tervezete

179.742 nyereményt oszt szét
412,282.200 lei értékben

Legyenek előrelátóak, vegyék meg sorsjegyeiket idejében
az első osztály huzása **március 15. 1938**

LOTERIA DE STAT

BCU Cluj Central University Library Cluj

LOZUL DELA
COLECTURA
OFICIALA
VA ADUCE NOROC!

Arad: I. Olariu, Str. Bratianu 3

Játszanak bizalommal a Loteria de Stat

Colectura Oficiala-nál

Főelárusítóhely: Cluj, Regina Maria No. 46.

Arad: **I. OLARIU, Str. Bratianu 3.**

„Phönix“-nyomda

Arad

Plața Plevnei Nr. 2

Telefon 16-39

Ajánlkozik mindenféle könyvnyomdai uton előállítható munka izléses és pontos elkészítésére a legrövidebb időn belül, versenyképes áráért.

Könyvek, folyóiratok, ujságok, hivatalos, iskolai és egyházi nyomtatványok, árjegyzékek, falragaszok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, gyászlapok, ipari, kereskedelmi, gazdasági és pénzügyi nyomtatványok, körlevelek, üzleti értesítések, borítékok, levélpapírok, számla- és megrendelőkönyvek, felszólító levelek, levelezőlapok készítése bármely szöveggel a legizlésebb kiállításban.

Kérjen árajánlatot!

**EGÉSZEN
RÖVIDEN :**

Ország-Világ

(Erdélyi Élet)

a legjobb,

a legrégebb,

a legmagyarabb;

a legerdekesebb,

a legmegbízhatóbb

romániai magyar-

nyelvű riportlap.

Olvassa és terjessze!